

FREEDOM AND SERVITUDE: THE DIALECTIC OF THE PESACH SEDER

Jacob J. Schacter

Congregation Rinat Yisrael

April 7, 2016

תְּמִימָה, רַבָּנָה וְרַבָּתָה, בְּיַד הַמְּלֵךְ וְהַמְּלֵיכָה

: 367 Pineda

HERB IS [EATEN] BECAUSE THE EGYPTIANS EMBITTERED
THE LIVES OF OUR FATHERS IN EGYPT, AS IT IS SAID, AND
THEY MADE THEIR LIVES BITTER etc.⁵ IN EVERY GENER-
ATION A MAN IS BOUND TO REGARD HIMSELF AS THOUGH
HE PERSONALLY HAD GONE FORTH FROM EGYPT, BECAUSE
IT IS SAID, AND THOU SHALT TELL THY SON IN THAT
DAY, SAYING: IT IS BECAUSE OF THAT WHICH THE
LORD DID FOR ME WHEN I CAME FORTH OUT OF
EGYPT.⁶ THEREFORE IT IS OUR DUTY TO THANK, PRAISE,
LAUD, GLORIFY, EXALT, HONOUR, BLESS, EXTOL, AND ADORE
HIM WHO WROUGHT ALL THESE MIRACLES FOR OUR FATHERS
AND OURSELVES; HE BROUGHT US FORTH FROM BONDAGE
INTO FREEDOM, FROM SORROW INTO JOY, FROM MOURNING
INTO FESTIVITY, FROM DARKNESS INTO GREAT LIGHT, AND

גַּם־בְּמִזְרָחָה

ובכל דור ודור חייך אדם לאות עטטו באליל הדוא י'צ'א
סמכרים. שלא את אבותינו בלבד אלא אף אוננו
נא. שנאמר ואותנו ורוצחא שם למן הביאו. אותן לחת
לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו:

שלשה דברים אל' בפסח לא יצא ידי חובתו
ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום
שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים
[שנאמר ז' ואמר ר' יוסט ז' ז' ז']
פסח ונוי מצה על שם שנגנו לנו אבותינו
מצרים [שנאמר ז' יוסט את הבץק אשר ז']
הוציאו ממצרים ונוי מרו על שם שברדו
המצרים את דוד אבותינו למצרים שנאמר
[ז' יוסט את היהם ונוי] "בכל דור ודור ז'"
חיב אדם לראות את עצמו באיל הוא יצא
ממצרים שנאמר ז' והגדת לבך ביום הרוזא ז'
לאמר בעבר והעשה ה' לי בצדqi מצרים
ילפיק אגרות הייבים להזות להלן לשבה
לפרא לרומם להדר לברך לעלה ולקלם *למי
שעשה לאבותינו ולנו את כל הנשים האלו
הצייננו מעבודות להרות מינון לשמה
ומאבל ליום טוב וכמאללה לאור גודל
ומישעבד לנאותה ונאמר לפניו הלויה *עד

የኢትዮጵያ ቴክኖሎጂ ስራተኞች

שוכב: ה' כל ט' שלא אמר שלשה דברים אלليل חטעה עשר לא יצא ידי חובתו ואלו הן. פסח מצה ומורר. פסח על שם שפחה המקם על בית אבותינו במצריים שנאמר ואמרם זבח פכח הוא לה' גו'. מורה על שיש שטררו המצריים את חי' אבותינו במצרים. מצה על שם שנגאלו. ודברים האלו כולם נקראין תנזה: י' בכל דור ודור יחיב אדם להראות את עצמו גיא עתה משבעך מצרים שנאמר ואווען חזיא מישע וו'. ועל דבר זה צוה הקב"ה בתורה וחרת כי עבד היה כלטור באילו אהיה בעציך היה עבד ויצאת לחיות ונפריה: ז' לפיכך כספיעוד אומן בלילה הו

IN EVERY GENERATION, one ought to regard himself as though he had personally come out of Egypt. As it is said: "And thou shalt tell thy son on that day, saying; This is on account of what the Lord did for me when I went forth from Egypt." Not only our forefathers did the Holy One, blessed is He, redeem, but also ourselves did He redeem with them. As it is said: "And us did He take out from there, in order to bring us hither, to give us the land which he had sworn unto our fathers."

בְּכָל דֹר וְדֹר חִיב אָדָם
לְרָאֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאֶלְיוֹ הָוָא
יֵצֵא מִמְצָרִים; **שֶׁנָּאֹמֶר:** וַהֲגִיד
לְבָנָה בַּיּוֹם הַהוּא **לְאֹמֶר:**
בְּעַבוּר וְהַעֲשָׂה יי' לֵי, בְּצָאתִי
מִמְצָרִים. לֹא אָת אָבוֹתַינוּ
בְּלִבְדֵי אֶל הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הָוָא,
אֶלָּא אָף אָוֹתָנוּ גָּאֵל עַמּוּדֵם,
שֶׁנָּאֹמֶר: וְאָוֹתָנוּ הַזָּכִיא מִשְׁמֵן,
לְמַעַן הַבִּיא אָתָנוּ, לְתַת לְנוּ אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאָבֹתֵינוּ.

R. ELEAZAR SON OF R. ZADOK SAID: IT IS A RELIGIOUS REQUIREMENT. Why is it a religious requirement? R. Levi said: In memory of the apple-tree;⁸ R. Johanan said: In memory of the clay.⁹ Abaye observed: Therefore one must make it acrid and thicken it: make it acrid, in memory of the apple-tree; and thicken it, in memory of the clay. It was taught in accordance with R. Johanan: The condiments¹⁰ are in memory of the straw;¹¹ [and] the *haroseth* [itself] is a reminder of the clay. R. Eleazar son of R. Zadok said: Thus did the grocers¹² cry, 'Come and buy ingredients for your religious requirements.'

120 **פרק עשרים** ערבי פמחים טי משה קרן הזהה

דרכוין נון : ונב' חפטם. **שווין:** יולחת נינק בס כלבי פַּנְגָּן. **כלבו:** בן מלרים ולכחים חמת כהמתה צוירחך (טו ח): לפכילה. **לטסיל ולבנטס ט אכנה:** עזזה. **שבך וולך נקסיה לאטט ט חומתס:** עזין ומולע ולחט ט קויאט: נדץ ליקאיה. זיך לחמח וולך לטסילא. **אוכר לאטס:** חבלן. **ויקום צאנצין:** גמיסוכ ווכר להקן ומוחס אסחאיטס ט הדק וכיך לאטס: טשרן ערק-וואויס. **טיזוונס לאלן חלטנידט וטערן טס:** חילן מן האכליס (פס ג): ברתגנ." **יכוון יוכן צוילן חכוב:** כלע' נזונה טס

צִירֵךְ פטוליה ו/or נק' נק' י"ה
וביזומל מה' לח' ומונע
ומ' לוט ותחס ג'י ק' ליה ציטט
כמתקה ו/or בחר זכר נפוח וכסוף
אללה מלקטן חוט כין וחין
וכחונם גב'ו'ו' מפלט לפכו'
מהחס נפרוח דנומה לנכס שדאל
פער אדריס (ה) חחת גתחו'
טורכיך כפלם גרטן האיל האמא
הגדוד הפלג נסמה לאו אל גנט
לאו וסקדס מל' צס צק' צק' צק' צק'
מל' און: **תַּגְנִירִי** מקר' פנירוליט.

R. 'Awira expounded: As the reward for the righteous women who lived in that generation were the Israelites delivered from Egypt. When they went to draw water, the Holy One, blessed be He, arranged that small fishes should enter their pitchers, which they drew up half full of water and half full of fishes. They then set two pots on the fire, one for hot water and the other for the fish, which they carried to their husbands in the field, and washed, anointed, fed, gave them to drink and had intercourse with them among the sheepfolds, as it is said, *When ye lie among the sheepfolds* etc.⁵ As the reward for '*When ye lie among the sheepfolds*', the Israelites merited the spoliation of the Egyptians, as it is said, *As the wings of a dove covered with silver, and her pinions with yellow gold.*¹ After the women had conceived they returned to their homes; and when the time of childbirth arrived, they went and were delivered in the field beneath the apple-tree, as it is said, *Under the apple-tree I caused thee to come forth [from thy mother's womb]* etc.² The Holy One, blessed be He, sent down someone from the high heavens who

: 10' x 610

ברם בפרק אמר רבי שטראל בר נהני אמר רבי יונתן שהזו מחליבין מלאת גנש לנשים ומלאת נשים לאנישם ולטדי נמי הות בעה רך הכא ואוי בפריכה^{חדר} רב עירוא^ב בשבר נשים זדקהות שהזו באוטו הדור נגאל ישראלי כתפחים^ב בשעה שלוחות לשואוב מים הקב"ה מזמן להם דנים קמץ' בצדין ושבאותה תקופה מים ומתחזה דמים ובאות ושתפותה שטי קידוחה אתת של חטין ואחת של דנים ומוליטה אצל בעלין לשאה וטריזות אותן וסכנתה אותן וטבילהות אותן ומשקה אותן ונוקחות להן בין שפטים נגאל^ג אם השובבן בין שפטים ווי' בסבר חשבנן בין שפטים וו' ישראלי לבנות מצדים שאמר^ט יונה נחפה בכמפיק ואברהמה בזדיקן חזון וכן שמתהעבה באה לברדים וכיון שמעינו ימן מליחון וולוכות וולחוות בשעה חותה הטענה שאמר^ט תהית הטענה עוזרתך^ו עוי והקב"ה שליח ממש מוחם מ' שמנקו ומשפר אותן כהה זו שטפרה את הולך שנאמר^ט יומלחותיך^ט ביום הולך

ט' כ' ס' ו'

ערב פמאניס פטוך למינטה. קודס למכחה מעט: נג' טכל. כדי סיקולן מנג' כל מונה נקייתן מטוס קוידור מלה: וטפינו

מפני צפיפותן נס יתגלו. ככלי פכים מודים קייבך בדרך נס מוריין (ה) אבל לחריות כבמאות ומיל גמלון: **ולכעת כופטם.** **כונד** להגדיצה לכוון

גָּלוֹגָה הַלְמָרִיטִים בְּנֵתֵי מְרִים וְאֶגְמָנִים
 הַקְּסָס וְהַלְלָיִת הַקְּסָס וְהַלְלָיִת חַתְּסָס
 וְקַחְתָּי מְלָכָס כְּבָרְכָתָס וְמַלְאָךָתָס
 מְמַפְּלִינָס מְחַמְּדוֹי פָּל לְדָקָה דְּבָעָי
 עֲנֵי שְׁנָכְנִיָּס דְּמָן נְמַסְכָתָס
 (פָּמָ"ז) מִי טִיקָּו מְוֹזָן בְּ שְׂמָרוֹן
 נָגָן יְטֹולָן מוֹ הַמְּטוֹמוֹי: כְּבָיָן צְפָאָה

אנו למדנו:

יערב פפחים *ימיך למנה לא יאלל

ענין שבישראל לא יאכל עד שישיב וילא יפתחו לו מארבע בנותה של יין ואפי' מן הרטהו. ור' חייא אומר ערבי פסחים אף'

107 81805

אם כי איד ואידי וד שיעודה הוא טרי כד
מיוחה נטס יפה רקאמט לכל דוד וזה לו
טלחו רכיעית [רבנן יוזחה אמר צרך ישיה
בי טעם וטמאתה אמר רבא טרי טעמא ודבי
דוחה רכוביך אל חטא אין כי תיאתם חד
הכל ויזכין בארכעה כסחת הלל איד אגשים
ואיד נשים יזאיד חיטוקה איד יוזחה וכו' מה
תעלול יש לתינוקת בץ' אלא מתקין להן

2

'R. Judah said: It must possess the taste and appearance of wine.' Said Raba, What is R. Judah's reason? Because it is written, *Look not thou upon the wine when it is red*.⁷

Our Rabbis taught: All are bound to [drink] the four cups, men, women, and children. Said R. Judah: Of what benefit then is wine to children? But we distribute to them

הַ רֹּור וְהָ שָׁאָנִי אֲוֹכְלִים, עַל
שֻׂוֵּם מָה? — עַל שֻׂוֵּם שְׁמַרְרוּ
הַמְּצָרִים אֶת חַיִּי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרָיִם, שֶׁאָמַר: וַיִּמְבֹרְרוּ אֶת
חַיִּים בַּעֲבָדָה קָשָׁה, בַּחֲמָר
וּבַבְּנִים, וּבְכָל עֲבָדָה קָשָׁה;
אֶת כָּל עֲבָדָתֶם אֲשֶׁר עָבָדָה
בָּהֶם בְּפַרְךָ.

He points to the bitter herb. All say:
THIS BITTER HERB which we eat,
what reason has it?—The Egyp-
tians embittered the lives of our
forefathers in Egypt. As it is
said: “And they embittered their
lives with hard labor at clay and
bricks, and at all manner of toil
in the field: all the servitude
which they made them serve at
racking labors.”

וְאַוְתָּה יָקָנָה

אוֹר הַחַיִּים

חַכְמִיָּה לְלִיכְולָן עַמּוֹ דָּבָר מַד יְכַה יְמִינָה לְחַזְקָן הַלְּכוֹל וְחַלְלָן
כָּל מָות נְפָטוֹ, גַּס מָה יוּכָל גַּדְלָה הַפְּרָטָה כְּפִיקָדָן לְפָנָיו
מְלֹרְאָה, גַּס מָה צְהַכֵּלָה המְתָה הַוָּלָה פָּרֶט הַסְּכָר יְנֻוֹן סְנָךְ לְלִיכְולָן
יְטַפֵּס לוֹ פְּלָלָה וְהַנָּהָגָנִים יְטַפֵּעוּ יְסָד. וְאַוְתָּה רָוּחָה נְגָעָה
דְּנָרִים, כְּלָל הַוָּה הַגְּלוּת זְמָרָיו לְמָסָה, הַכִּי תִּלְעַלְתָּה
מִיכְףָּה וּמִיד צְלָל אַסְפֵּפִיךְ נְקָשָׁה מְתָמָקָם גְּמָרָה, גַּס הַסְּכָר פְּסָמֵם
כְּשָׁלָל נְמִיאָה וְגַוְתָּה כְּמִימָה הַגְּלוּלָה, יְכַנְּזָר הַיְמָן כְּלָלָן מְגַדִּיס
וּמְתָן מְוּרָהָה הַפְּסָמֵם צְהַזְּזָה מְוקָפִים נְסָס שָׁהָלָן נְמִינָה
הַגְּכוּרָה וְגַמוֹּן אַפְּרִיסָהָיִם סְעִנִּין נְמָקָומוֹ (גְּפָנִים יְהִי), וְצָלָבָם
סְפִילִים יְחִיד יְסָיָה לְרִכְמָן הַאִיּוֹם חֹולָם הַיְהִי נְמִינָה הַלְּמִירָה
שָׁלָס לְלָל סְרִיחָה גְּנוּלָה לְלָל יְיִוּתָה צְהַנִּישָׁה הַסְּכָר יְצִינָוּ מְהִירָה, וְמָה
שָׁנְרָה. וְמָה גַּס לְפִי מה צְכַמֵּט נְמָקוּמוֹ מְפָרָסָה כְּנָחָדָל
עַמְּנוּמוֹ טְהָוָת הַסְּמָנָה הַסְּמָנָה וְלְזִוְּגָה קְדוּשָׁה צְבָבָה
הַסְּמָה וְסָס נְמָנָה, וְנְגָלָה וְגַנְגָּה הַוָּלָה הַמְּרוּדָה הַסְּכָר מְרוּדָה
מְיִהִיס, וְאַוְתָּה סְחָתָה מְוּמָרוֹ (קָאַלְמָה סְמָךְ) סְמָמָה צְלָטָה צְמָדָה
לְרָעָה, וְאַלְפָה לְלָל סְיָה אַסְמִיאָהָהָיִם הַסְּכָר מְרוּדָה
וּמְפָקָעִים טְרִילִים וּמְמָנָרִים, וְסָוָת מְלָמָה הַמְּנָה וְטָלָנוּ לְלָל
הַוָּלָה וְכִי מְדִין וְכִי וְסִיעָנוּ עַדְמִיס לְפָרָנָה וְכִי (וְגַנְגָּה אַל
סְפָמָה) דְּכִמְגָה (לְגַעַן פְּסָקָה) וְלָל יְלָנוּ הַמְּמַהְמָה. וְעַיְקָה
הַגְּלוּלָה תִּלְעַלְתָּה כְּפִיסָה, נְמָנָה תִּמְלָא כְּשַׁלְמָה יְמָד הַסְּכָר
סְפִיקָה, וְלָהּ רָה הַלְּלָל מְדַקְּקָה כְּלוּלָה יְקָנָה יְמָד (פְּסָמִיס קְסָוָה):

פְּרָטִים אַחֲמוּ לְהָסָה, נְמַמָּס עַד מְלִיאָה נְמִינָה הַלְּמָטָה
מְסָס, וּלְפָזָם מִקְוָן עַן וְהָ, וּוֹמָר שְׁקָמָה הַמְּלָאָה צְבָבָה
פְּנָדָה וְרָה צְלָל מְלָאָס צְנָה סְיָה לְיִלְלָלָה סְמָכָוָת וְרָבָנוֹ
נָה מְזָבָה הַלְּמָוָה גְּמָעָן, וְסָה יְסָה לְסָס מִקְוָן לְסָמִים עַן
עַסְדָּה וְרָה, וְהָלָל טְמָמָה וְסָה נְסָס לְמִתְמָרָה, פְּרָוָת נְמָקָות
מְלֹאת שְׁמִירָה נְפָדָה וְרָה כְּדִינָגָן טְמָכָט כְּמוֹגָה וְזָקָן:
וְאַבְלָו אֶת הַבָּשָׂר. רְחִילָן טְמָלוֹה (מְלָלָה מְלָאָה וְזָיְצָרָה)
לְתָמָם הַכְּבָד וְלָל נְדִיס וּעְגָמָת קְרִים וּטְלִפִּים, וּלְדִרְבָּת
לְמָה טְמָר (טְמָמָה) מָה כָּל נְלָרָתָה. וְרָלָה כָּל גְּלָתָה מָה
סְלָמָרִוּ מְמָנָה (סְפָמִיס פְּזָוָה). כָּל גְּנָלָל צְבָור גְּנָלָל נְבָדָל
סְרִךְ וּמְפָלָס נָה רְנָל כָּל אַגְּנָלָל צְבָור הַגְּדָלָל בְּלָקָה וּזְוִי:
שָׁד יְלָה עַל פִּי מְסָלָקָה רְכִי יְוָסָקָן מְמָעָן וְלִוְיָסָקָן קְלָטָה
סְפָמִיס לְמַמְקָוָם, לְסָס יְוָסָקָן מְמָעָן וְלִוְיָסָקָן קְלָטָה
גְּמָיָן, נְדָת יְוָסָקָן מְגָנָל הַכְּמָוָגָל וְלָהּ הַדְּבָרָן, רְתָמָה אַגְּדָר כָּל
שְׁדָוָתָה נְכָרָה, צְעַמָּה קְלָמָר וְהָרָס דּוֹמָן, וְלִוְיָסָקָן קְלָטָה
כָּל צְדָמָן נְכָרָה גְּנִימָה הַכְּמָרָה מְזָדָעָה, וְצָסָס צְפָכָר הַיְיָן:
סְפָוָי הַסְּפָקָה וְכִי:
וּמְצָוֹת עַל סְרָרוּרִים. נְפִי פְּסָט אַכְמָה לְפִי מָה שְׁלָמָיו
שְׁדָמָר הַיְיָן צְלָל טְסָה וְצִדְקוֹה צָלָס כְּוֹי, וְיִנְדָּא
שְׁדָמָת פְּלִיאָה סְלָל נְאָרָהָהָמָה הַגְּדוּלָה וְהַסְּרִירָה וְלָאָן רְכָות
סְפָמִיס פְּלִיאָה, וְלָגָי' גַּס הַמְּרוּסָה שְׁיָה כְּאֹוֹל נְדָד יְכַן דְּקָן

۲۳۸

טו א' שָׁמֹר אֶת-חַדֵש הַאֲבִיב וְעִשֵּׂית פֶּסַח לִיהוָה אֱלֹהֵיךְ בְּ
בְּחַדש הַאֲבִיב הַוֹצִיאךְ יְהוָה אֱלֹהֵיךְ מִמִצְרַיִם לִילָה:
ב' וַיַּבְחַת פֶּסַח לִיהוָה אֱלֹהֵיךְ צָאן וּבָקָר בַמְקוּם אֲשֶׁר
כ' יָבַחר יְהוָה לְשִׁבְטָן שְׁמוֹ שָׁם: לְאַתָּא בְּלֹעַל עַלְיוֹ חַמֵץ
שְׁבֻעַת יָמִים תָאכַל-עַלְיוֹ מִצּוֹת לְחַם עַנְיִ בְּתַחְפּוֹזָן
יָצַא תִּמְאָרֶץ מִצְלִים לְמַעַן תָזְכֵר אֶת-יָמִים צָאתָךְ מִמְאָרֶץ
ד' מִצְלִים בְּלִימִי חִיּוֹק: וְלֹא-יָרַאָה לְךָ שָׁאָר בְּכָל-גְּבָלָה
שְׁבֻעַת יָמִים וְלֹא-יָלִין מִן-הַבְּשָׂר אֲשֶׁר תָזְבִּח בְּעַרְבָּה
ה' בַיּוֹם הַרְאָשׁוֹן לְבָקָר: לֹא חַוְבָל לְזַבְחָ אֶת-הַפְּסַח

9" w-

שפטין חכמים

דברים טו ראה

כ' בבשים ובוני עזים הכל לפסחים, לא עזיות עצמן ולא בקר.³⁹景德תיך שה תמים זכר
בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים⁴⁰, ופירש כי הבקר אשר הזכיר היו שלוש אלפים
והיו קדשים אשר בסירות להדריך לפני העם לאכול לשבעה⁴¹, כענין החגיגה שקבלו
רבותינו⁴². ואונקלוס⁴³ עשה צאן דבק עם הפסח, ולא יתקשר הוינו יפה⁴⁴ במלת ובקר, ועוד
כי אין כל-חצאנן כשר לפטחים. והנזכר מה אמרונו. ובאר בכאן דברים רביים, כי הזכיר
במצחה שתהייה⁴⁵ לחם עוני⁴⁶, להגיד כי צורה לזכור שיכזרו בחפותו והוא עוני⁴⁷ זכר כי תין
במצרים בלחם צר ומים לחץ⁴⁸, והנה תרמו. לשני דברים⁴⁹, וכן אמרו הא ללחמא ענייא
די אכלו אבחתנא באירועא מצרים. או יאמר שתהייה עוד עשויה כלחם עני ולא שתהייה מצה
עשירה, כמו שהזכירנו רבותינו⁵⁰. ובאר במצוות השואר שלא יראה בכל גבולך⁵¹, כי בתחלת
אמר לא ימצא. בהתיכם⁵²:

מִן זה זו שָׁאנו אַוְכְּלִים, עַל
שֻׁוּם מָה? — עַל שֻׁוּם שֶׁלּא
הַסְּפִיק בְּצַקְמָן שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ
לְהַחְמִיז, עַד שְׁגַלְהָ עַלְיָהֶם
מֶלֶךְ מֶלֶכִים הַמְּלֻכִים, הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא, וְנָאָלָם, שְׁבָאָמָר:
יְאַפֵּן אֶת הַבָּצֶק אֲשֶׁר הַזָּיוֹן
מִמְצָרִים עָנוֹת מִצּוֹת, כִּי לֹא
חַמֵּץ; כִּי גַּרְשָׂו מִמְצָרִים, וְלֹא
יָכְלוּ לְהַתְּמִימָה, וְגַם צְדָה
לֹא עָשָׂו לָהֶם.

ה'ג

Uncover the Matzoth, lift the ceremonial plate, and say aloud:

קְנַתָּה לְחִמָּא עֲנֵיא דֵי אַכְלָו
אַבְהַתְנָא בָּאָרֶעָא דְמַצְרִים. כָּל
דְּכָפִין יִתְיַיְכֶל. כָּל דְּצָרִיךְ
יִתְיַיְפֵשׁ. הַשְׁתָּא הַכָּא. לְשֹׁנוֹ
הַבָּאָה בָּאָרֶעָא דִישְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא
עֲבָדִי. לְשֹׁנוֹ הַבָּאָה בְּנֵי חֹרִין.

זמנים. הלכות חמץ ומצה פ"ח **מגילה** **מגילה** **מגילה** **מגילה**

מניד מיטנה

היה כבך, וכן פיקוק

כדר קאלהים כ' ז'

מצה וטמיש לה בחروسת והדר אכיל, והם נתנו כן במתיבת' למייבד.
ונפלאתני על זה שכתבו ליטבל המצה בחروسת ולא ראיתי ולא שמעתי
מנוג זה לעולם, וכי אפשר לומי כן, והלא המצה צריכה הסבה זכר
לחירות, והחרוסת, זכר לטיט ולשעבוד היא, והיאך יתחברו החרות
והשעבוד זה עם זה שזה סותר זה. ועוד דתנן הביאו לפניו מטבל בחורת
עד שמניע לפרט הפת כר, הרי לך הטבול בחורת היה ולא במצבה,

Digitized by srujanika@gmail.com

יבצע משתיין ביחסו ואכל בהיסכמה ואם לא הוסיף לא יצא וגירץ לאכול פעם אחרית היחסינה כתוב רב עטרם ויבורך המוציא יוטבל בחירות וואכל וכיב' הרובים זיל ואני יורע טיבול זה בחירותת למא אי פשום מצה שאין בה מלך וציריך בשש לטבול בטול במלול וכן לא לשון היירושלמי וטמישליה במלחה ועוד רקשה בעל החמניג שמצח היא זכר לחירות וחירות זכר לטיט והואק יתרחבה לדבריהם ומפטת מזכה דארורית ואחרות דרבנן ואתי חירות דרבנן זה עם וזה זכר מזכה דארורית: אה' ב' יקח בזית טדור וישקענו כלו ומבטל זכה דארורית: שלא יוחבל טעם פירתו ומטעם זה בחירות ולא ישנהנו בחותכו. כתוב ה' יונגה שציריך לנער החירות טעלו' שלא יוחבל טעמו יברך על אכילת טדור וניכלנו ללא היסכמה ולא יברך על כפה' ואפי' רשבים לפוי שנפטר בברכת בפה' א' שביריך על הירוקות

בונחינו צפין מהר לדורותם שחררו יהומת קריינו בענויות כתיט' – מה שפרקה מושך דסמה לאורייתם ומוריהם דרכן ופי' ל' יהוילו מטכל כל כך שינכט טעם מהר כמו סאקויר ק"ר יונה ה' לענן מהר זעיר לנדע קחרוסה מעלה – ר' רוחון על מה' ב' הרמת'ה' עטם קמיה נבדה יתעלן קחרוסה ונלכד כל' ייחת' מה' נאקו נו סל' וופיד טע' קמיה' – וכן איזן עליינו לאחמייר כדעת פגנויוין ברולזוניס היל' שעננו כ' :

לעל ולפיק נכת מפת חוף : בצח נפה נבי' קליט רמזה מן המוגמר לנוף כל כוית טר מזח נטה
 מושך נזה לחט וס"כ לחיים טר מזור : דעת רומכיס ורומס טר נילם מלה זיך טיגול מהוחט' ומש
 טאקהה נפל סאנציג טמזה טול וטר לטירות ומרוט' זיך ליטס יונטסיטל זיך מטרום' זיכר לאקטס וכטטס זיכר
 לוי גנזרין טיטול טי זכר ליטס פיל' לי' נפל לדסן בטיכ מל מזוז ומלויס יולגשו למאש טמור זיך לנטנזה
 זט"ש שוד דמזה ומרוט' מטור' ורכק ולמי מטור' דרכן ונטטל מלה זיהויהם' ולידי' וו יוח' וカリ
 ט'כ' נפל שאיה נוק מלה ומזה ט'י מסכל זמור' ותקפער סמכהן יונט ט' להרכ ז'ל הלא פ'כ' למץ סהה
 מגזו מון לטרום' וככבי ט'י טהו מטור' ורכק ומנסל ליס למזה דטורייח וט'ג' זוכוקה זיהי כהו קארין קראין
 לטיגול זמלהה אול ולב' פטיכ' נדריך הילומן זיך ומיהו מיגען דזה מען ט טומ"פ סאלן פיש מטכל האכיא'
 זמור' פיטו נצעיל המורה ופקן טכני הליילות אין טנו מטכלייס טיפלו קהם הליילה טה טמי פטמי ולפי